

V. 2027 talousarvio ja v. 2027–2029 taloussuunnitelma / Budgeten för år 2027 och ekonomiplanen för åren 2027–2029

Kunnanhallitus / Kommunstyrelsen 19.10.2026

391/02.02.01/2026

Valmistelija / Beredare: Talousjohtaja / Ekonomidirektör Aleksi Heikkilä, aleksi.heikkila(at)sipoo.fi

Kuntalain keskeiset säännökset

Kuntalain (410/2015) 110 §:n 1 momentin mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Sanotun pykälän 2 momentin mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Edelleen pykälän 3 momentin (muut. 419/2021) mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Vielä pykälän 4–5 momentin mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarviokehys ja valiokuntavaihe

Kunnanhallitus hyväksyi 15.6.2026 (157 §) tekemällään päätöksellä vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman kehykset ja antoi toimialoille tehtäväksi valmistella suunnitelman talouden sopeuttamiseksi. Kehyksen yhteydessä tarkasteltiin kunnan konsultointiyhtiö Finwise Advisors Oy:ltä tilaamaa selvitystä kunnan talouden suunnasta ja tarpeellisista toimenpiteistä. Selvitystyössä laadittu raportti valmistui 3.5.2026 ja se esiteltiin valtuustolle 1.6.2026.

Talousarviokehukseen sisältyy talouden sopeuttamistavoitteet kullekin toimialalle ja kullekin suunnitelmakauden vuodelle 2027–2029. Sopeuttamistavoitteet on määritelty ulkoisten toimintakulujen vähennyksenä suhteessa vuoden 2026 talousarvioon. Kehyksen mukaan vuonna 2027 kunnanhallituksen osuus sopeuttamistoimista on 50 000 euroa, konsernipalveluiden 100 000 euroa, arjen ja vapaa-ajan toimialan

500 000 euroa, varhaiskasvatustoimialan 350 000 euroa, koulutustoimialan 750 000 euroa ja yhdyskunta- ja ympäristötoimialan 450 000 euroa eli yhteensä 2 200 000 euroa.

Talousarviovalmistelun valiokuntavaihe päättyi lokakuun alkupäivinä 2026, jolloin toimialojen ja Sipoon Vesi -liikelaitoksen talousarvioesitykset oli käsitelty valiokunnissa ja liikelaitoksen johtokunnassa. Päätösten mukaiset toimialojen talousarvioesitykset eivät kaikilta osin vastaa kunnanhallituksen antamia talousarviokehyksiä. Joiltakin osin talousarvioesitykset ylittävät kehykset sangen merkittävästikin. Syynä ylityksiin on ensisijaisesti se, että sopeuttamistavoitteita pidetään käytettävissä oleviin keinoihin nähden suurina.

Rakenteellisia muutoksia

Kunnan talousarvion rakenteeseen on tarkoitus tehdä eräs merkittävä muutos vuodelle 2027. Muutoksessa kunnan maksuosuudet kuntien yhteistoiminnan menoista siirretään toimialojen määrärahoista kunnanhallituksen määrärahoihin. Muutos koskee maksuosuuksia Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymästä (HSL), Porvoon ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta ja Keravan–Sipoon työllisyysalueesta. Vastaava muutos toteutetaan myös Kansaneläkelaitokselle maksettavien työttömyysturvaetuuksien kuntaosuuksien suhteen.

Muutokset supistavat arjen ja vapaa-ajan toimialan sekä yhdyskunta- ja ympäristötoimialan määrärahoja ja lisäävät kunnanhallituksen määrärahoja. Ensisijaisena perusteena on pyrkimys välttää tilannetta, jossa toimialan määrärahat ylittyisivät toimialan koko talousarvioon nähden mahdollisesti erittäinkin merkittävästi täysin toimialasta riippumattomista syistä.

Kunnanjohtajan esitys

Valiokuntavaiheen jälkeen on valmisteltu kunnanjohtajan talousarvioesitys. Se poikkeaa valiokuntien talousarvioesityksistä ensinnäkin siten, että investointien yhteissumma on pienempi. Myös osa käyttötalouden määrärahoista on pienempiä. Esitys ei kuitenkaan ole kokonaisuudessaan kehyksen mukainen.

Kunnanjohtajan talousarvioesityksen mukaan vuonna 2027 emokunnan tilikauden tulos on 1 672 000 euroa alijäämäinen ja tilikauden alijäämä on 472 000 euroa. Myös vuodet 2028–2029 ovat alijäämäisiä. Kunnan taseessa on kertynyttä ylijäämää 42 770 537 euroa, joten tilanne ei vaadi välitöntä tasapainotusta. Tasapainottamista tavoittelevat toimenpiteet on kuitenkin aloitettu ja niitä on jatkettava määrätietoisesti.

Talousarvion investointiosassa ja siihen liittyvässä investointisuunnitelmassa on esitetty emokunnan ja Sipoon Vesi -liikelaitoksen bruttoinvestoinnit vuosina 2027–2029. Investointien yhteissumma ylittää talousarviokehyksessä annetun summan.

Kunnanjohtajan talousarvioesityksessä bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin ovat 24 660 000 euroa (kehyksessä 24 905 000 euroa), Sipoon Vesi -liikelaitoksen bruttoinvestoinnit 4 990 000 euroa (kehyksessä 4 000 000 euroa), investoinnit irtaimen omaisuuteen 1 319 500 euroa (kehyksessä 180 000 euroa), maanostot 1 500 000 euroa (kehyksessä 1 500 000 euroa) sekä osakkeiden ja osuuksien netto-ostot nolla euroa

(kehyksessä nolla euroa). Investointien yhteissumma on siten 32 469 500 euroa (kehyksessä 30 585 000 euroa).

Investointisummaan vaikuttavia keskeisiä tekijöitä ovat erityisesti Nikkilän kartanon keskuksen (NG8) alueen toteuttamisen edellyttämät vesihuollon ja muut investoinnit. Muita uusia investointieriä ovat muun muassa Boxin työpaikka-alueen tonttikaupoista seuraavat infrainvestoinnit (ks. valtuuston päätös 5.10.2026, 71 §) ja Kuntalan kampuksen muutostöihin liittyvät irtaimen investoinnit (ks. kunnanhallituksen päätös 28.9.2026, 246 §). Investointisummaan kuuluu myös merkittäviä muita eriä, joista valtaosaan kunta on kuitenkin jo sitoutunut. Tällaisia ovat esimerkiksi useat NG8:n osa-alueet, Metsärinne (M65), Taasjärven itäpuoli (T6), Söderkulla skola, Miilin liikuntahalli sekä maantien 170 jalankulku- ja pyöräilyväylää ja liittymää koskeva hanke.

Investointisumman suureneminen vaikuttaa kunnan lainanottoon. Kunnanjohtajan talousarvioesityksen mukaan vuonna 2027 lainanlyhennykset pitkäaikaisista lainoista ovat 21 577 000 euroa. Investointien ja lainanlyhennysten rahoittamiseksi on talousarviovuodelle budjetoitu pitkäaikaisten lainojen lisäystä 47 000 000 euroa. Kunnan lainakanta siis kasvaa 25 423 000 euroa vuoden aikana. Lainakannan arvioidaankin olevan 163 000 000 euroa vuoden 2027 lopussa ja jopa 195 000 000 euroa vuoden 2029 lopussa. Velkaantumista kuvaavia lukuja on pidettävä hyvin huomattavina.

Kunnan rahoituskulut kasvavat taloussuunnitelmakaudella merkittävästi. Korkomenojen arvioidaan vuonna 2027 olevan jo noin 3 831 000 euroa, kun vielä vuonna 2025 ne olivat 1 691 545 euroa. Korkomenojen lisäys johtuu lainakannan kasvun ohella korkotason noususta. Korkotaso on noussut erityisesti kansainvälisen epävarmuuden ja pääoman kysynnän kasvun seurauksena. Kunnan ei ole enää mahdollista saada pitkäaikaista rahoitusta yhtä edullisesti kuin vielä joitakin vuosia sitten.

Esityslistan liitteenä on kunnanjohtajan talousarvioesitys.

Kunnanjohtajan talousarvioesitystä taustoittavaa ja kuvailevaa aineistoa esitellään kokouksessa. Myös toimialojen taloudelliset ja toiminnalliset muutokset selostetaan kokouksessa.

Esittelijä / Föredragande Kunnanjohtaja / Kommundirektör Grannas Mikael

Ehdotus / Förslag

Kunnanhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman liitteenä olevan ehdotuksen mukaisesti.

Kunnanhallitus valtuuttaa kunnanjohtajan tekemään ehdotukseen teknisiä korjauksia.

=====

Kommunstyrelsen föreslår fullmäktige att fullmäktige godkänner budgeten för år 2027 och ekonomiplanen för åren 2027–2029 enligt bilagt förslag.

Kommunstyrelsen befullmäktigar kommundirektören att göra tekniska korrigeringar i förslaget.

Käsittely / Behandling

Päätös / Beslut

Liitteet / Bilagor

Liite Bilaga 1 - Talousarvio 2027 kunnanjohtajan esitys 2026-10-14